

บทที่ 5

สรุปผลและอภิปราย

การวิจัยเรื่อง “โอกาสในการขยายตัวของธุรกิจท่องเที่ยวเดินป่า จ.แม่ฮ่องสอน”
มีวัตถุประสงค์เพื่อ

1. เพื่อศึกษาถึงความสนใจในรูปแบบการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว จ.แม่ฮ่องสอน
2. เพื่อศึกษาถึงความสนใจในการท่องเที่ยวเดินป่าของนักท่องเที่ยว จ.แม่ฮ่องสอน
3. เพื่อศึกษาความเป็นไปได้ในการขยายตัวธุรกิจท่องเที่ยวเดินป่า จ.แม่ฮ่องสอน

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลของการวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยใช้เครื่องมือในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) โดยการศึกษาจากเอกสาร ตำรา แนวคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องแล้วสร้างแบบสอบถามขึ้น โดยแบ่งออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคล จำนวน 5 ข้อ ประกอบด้วยคำถามเกี่ยวกับ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือน

ส่วนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลด้านความสนใจต่อรูปแบบการท่องเที่ยวแต่ละประเภทจำนวน 13 ข้อ

ส่วนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลด้านความสนใจต่อการท่องเที่ยวเดินป่า จำนวน 7 ข้อ

การวิเคราะห์ข้อมูล โดยวิเคราะห์หาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการวิเคราะห์สถิติทั้งหมดใช้คอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Windows

สรุปผลการวิจัย

1. ลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างเป็นเพศชาย มีจำนวน 137 คน คิดเป็นร้อยละ 68.5 และเพศหญิง มีจำนวน 63 คน คิดเป็นร้อยละ 31.5

กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุระหว่าง 18-23 ปี มีจำนวน 58 คน คิดเป็นร้อยละ 29.0 อายุระหว่าง 24-29 ปี มีจำนวน 42 คน คิดเป็นร้อยละ 21.0 อายุระหว่าง 30-35 ปี มีจำนวน 37 คน คิดเป็นร้อยละ 18.5 อายุระหว่าง 36-41 ปี มีจำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 15.0 อายุระหว่าง 42-47 ปี มีจำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 10.0 และอายุตั้งแต่ 48 ปีขึ้นไป จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 6.5

กลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษามัธยมศึกษาตอนปลายหรือต่ำกว่า มีจำนวน 37 คน คิดเป็นร้อยละ 18.5 อนุปริญญา / ปวส., ปวช. มีจำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 12.0 ปริญญาตรี

มีจำนวน 99 คน คิดเป็นร้อยละ 49.5 ปริญญาโท มีจำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 13.0 และสูงกว่าปริญญาโท มีจำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 7.0

กลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพนักเรียน / นักศึกษา มีจำนวน 60 คน คิดเป็นร้อยละ 30.0 รับราชการ มีจำนวน 34 คน คิดเป็นร้อยละ 17.0 พนักงานรัฐวิสาหกิจ มีจำนวน 0 คน คิดเป็นร้อยละ 0.0 พนักงานบริษัทเอกชน มีจำนวน 50 คน คิดเป็นร้อยละ 25.0 ธุรกิจส่วนตัว/อาชีพอิสระ มีจำนวน 44 คน คิดเป็นร้อยละ 22.0 และอื่น ๆ มีจำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 6.0

กลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้ต่ำกว่าหรือเท่ากับ 10,000 บาท มีจำนวน 72 คน คิดเป็นร้อยละ 36.0 รายได้ 10,001 - 20,000 บาท มีจำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 12.5 รายได้ 20,001 - 30,000 บาท มีจำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 12.5 รายได้ 30,001 - 40,000 บาท มีจำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 12.0 รายได้ 40,001 - 50,000 บาท มีจำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 7.0 และรายได้สูงกว่า 50,000 บาทขึ้นไป มีจำนวน 40 คน คิดเป็นร้อยละ 20.0

2. ข้อมูลเกี่ยวกับความสนใจต่อรูปแบบการท่องเที่ยว พบว่าระดับความสนใจต่อรูปแบบการท่องเที่ยวแต่ละประเภทโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และจำแนกตามรายด้าน ดังนี้ น้ำตก ล่องแก่ง ภูเขาและถ้ำต่าง ๆ ดูนกสัตว์ เติมน้ำค้างแรม พรรณไม้ อยู่ในระดับมาก และแหล่งซื้อของฝาก ที่ระลึก ชมวัฒนธรรมความเป็นอยู่ของชาวเขาเผ่าต่าง ๆ โบราณสถาน โบราณวัตถุ วัดต่าง ๆ ปีนผา ใต้เขา ขับรถ 4WD ตามเส้นทางวิบาก โคมสเคย์ อยู่ในระดับปานกลาง ตามลำดับ

3. ข้อมูลเกี่ยวกับความสนใจต่อการท่องเที่ยวเดินป่า พบว่าระดับความสนใจในการท่องเที่ยวเดินป่าโดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับ และจำแนกตามรายด้าน ดังนี้ สนใจในสิ่งสวยงามต่าง ๆ (ธรรมชาติ สัตว์ป่า พรรณไม้) ต้องการมีประสบการณ์เกี่ยวกับการท่องเที่ยวป่า สนใจในธรรมชาติของป่าที่ยังไม่มีการเสริมแต่ง มีความสนใจศึกษาเกี่ยวกับการเดินป่า สนใจในการเที่ยวป่าระยะเวลาสั้นๆ สนใจในทัวร์เดินป่าต่างๆและมักหาโอกาสไปเสมอ อยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

4. ผลการทดสอบตามสมมติฐาน ปรากฏผล ดังนี้ ปัจจัยทางกายภาพมีกับความสัมพันธ์ในการเดินป่า พบว่า

เพศที่แตกต่างกันมีความสนใจต่อการเดินป่าที่ไม่แตกต่างกัน

อายุที่แตกต่างกันมีความสนใจต่อการเดินป่าที่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

($p < .05$)

การศึกษาที่แตกต่างกันมีความสนใจต่อการเดินป่าที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ

ทางสถิติ ($p < .05$)

อาชีพที่แตกต่างกันมีความสนใจต่อการเดินป่าที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
($p < .05$)

รายได้ที่แตกต่างกันมีความสนใจต่อการเดินป่าที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
($p < .05$)

อภิปรายผล

จากผลการวิจัย เรื่อง โอกาสในการขยายตัวของธุรกิจท่องเที่ยวเดินป่า จ. แม่ฮ่องสอน ผลการวิจัยอภิปรายผลได้ ดังนี้

1. ลักษณะปัจจัยทางกายภาพ
2. ปัจจัยทางกายภาพกับความสนใจต่อรูปแบบการท่องเที่ยว
3. ปัจจัยทางกายภาพกับความสนใจต่อการท่องเที่ยวเดินป่า

1. **ลักษณะปัจจัยทางกายภาพ** ลักษณะปัจจัยทางกายภาพ ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ และรายได้ ของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมายังจังหวัดแม่ฮ่องสอน พบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง มีอายุระหว่าง 24-29 ปี มีการศึกษาระดับปริญญาตรี มีอาชีพนักเรียน/นักศึกษา มีรายได้ต่ำกว่าหรือเท่ากับ 10,000 บาท ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศศิธร สามารถ (2545) พบว่า นักท่องเที่ยวที่เดินทางท่องเที่ยวส่วนมากเป็นผู้ชาย นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 25-34 ปี มีการศึกษาระดับปริญญาตรี มีอาชีพเป็นนักศึกษา สอดคล้องกับ เสรี วงษ์มณฑา (2542) กล่าวว่า แนวโน้มด้านการศึกษาของผู้บริโภคสูงขึ้น ปัจจุบันมีคนจบปริญญาตรีมากขึ้น และสอดคล้องกับ ฉลองศรี พิมพ์สมพงษ์ (2544) กล่าวว่า วัยหนุ่มสาว การศึกษาปริญญาตรี มีภาระน้อย มักใช้จ่ายในสิ่งที่ก่อให้เกิดความสนุกสนาน เช่น พักผ่อนวันหยุด ทัศนอาจร

2. **ความสนใจต่อรูปแบบการท่องเที่ยว** พบว่า ระดับความสนใจต่อรูปแบบการท่องเที่ยวแต่ละประเภทโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับ วิชัย เทียนน้อย (2528, หน้า 11-20) ซึ่งศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยของการพัฒนาการท่องเที่ยว ส่วนใหญ่แล้วความสนใจต่อรูปแบบการท่องเที่ยวจะตรงกับปัจจัยทางด้านนักท่องเที่ยว คือ นักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยว ลักษณะต่าง ๆ จะแตกต่างกัน การเลือกรูปแบบการท่องเที่ยวก็แตกต่างกัน ทำให้ต้องมีการพัฒนาการท่องเที่ยวแต่ละประเภทขึ้นเรื่อย ๆ ในด้านปัจจัยทางธรรมชาติทำให้นักท่องเที่ยวส่วนมากเลือกที่จะเดินทางมาท่องเที่ยว จังหวัดแม่ฮ่องสอนในฤดูหนาว และฤดูร้อน นอกจากนั้นใน 2 ฤดูนี้ยังมีแหล่งท่องเที่ยวที่เกิดจากปัจจัยทางด้านธรรมชาติในด้านทรัพยากรธรรมชาติและลักษณะภูมิอากาศ เช่น หุบข้าวทอง ทะเลหมอก อากาศที่เย็นสบาย แหล่งศึกษาเดินป่าต่าง ๆ ฯลฯ และยังสอดคล้องกับ วรรณ วลัยวานิช (2539, หน้า 19-28) ที่ศึกษาเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมการท่องเที่ยว

โดยส่วนใหญ่จะสอดคล้องในส่วนประกอบด้านนักท่องเที่ยว ในส่วนประกอบด้านกิจกรรมต่าง ๆ ของนักท่องเที่ยว ฤดูกาลท่องเที่ยว และทัศนคติของนักท่องเที่ยว ซึ่ง นักท่องเที่ยวที่มานั้นมักจะมีความสนใจในรูปแบบการท่องเที่ยวแต่ละประเภทไม่เหมือนกันแต่ละคนก็อาจสนใจเหมือนกันหรือไม่เหมือนกันได้แล้วแต่ว่ารูปแบบของกิจกรรมการเที่ยวนั้นเป็นอะไร ซึ่งสอดคล้องกับรูปแบบการท่องเที่ยวต่าง ๆ ที่มีอยู่มากมายในจังหวัดแม่ฮ่องสอนซึ่งนักท่องเที่ยวที่มานั้นต้องมีความสนใจที่ค่อนข้างจะสูงต่อกิจกรรมในรูปแบบการท่องเที่ยวเพราะจังหวัดแม่ฮ่องสอนนั้นเป็นจังหวัดที่ไกลและการเดินทางค่อนข้างที่จะลำบากประกอบกับฤดูกาลที่เหมาะสมเท่านั้นถึงจะมาท่องเที่ยวในกิจกรรมที่คาดหวังไว้ได้

3. ปัจจัยทางกายภาพกับความสนใจต่อการท่องเที่ยวเดินป่า พบว่า เพศที่แตกต่างกัน มีความสนใจต่อการเดินป่าไม่แตกต่างกัน และอายุ การศึกษา อาชีพ รายได้ ที่แตกต่างกันมีความสนใจในการท่องเที่ยวเดินป่าแตกต่างกัน ระดับความสนใจในการท่องเที่ยวเดินป่าโดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับ ณรงค์ฤทธิ์ หวังพัฒน์พาณิชย์ (2546) ได้ศึกษาพฤติกรรมและความพึงพอใจการท่องเที่ยวผจญภัยของนักท่องเที่ยวไทยกรณีศึกษา โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า จังหวัดนครนายก ได้สรุปถึงปัจจัยทางกายภาพที่มีผลต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวแบบผจญภัยไว้ว่า

3.1 ด้านเพศ เพศของนักท่องเที่ยวไทยที่แตกต่างกัน มีสาเหตุการท่องเที่ยวเพื่อศึกษาหาความรู้ เพื่อความสนุกสนาน เพื่อออกกำลังกาย เพื่อแลกเปลี่ยนและถ่ายทอดประสบการณ์เพื่อพักผ่อนของนักท่องเที่ยว ไม่แตกต่างกัน

3.2 ด้านอายุ อายุของนักท่องเที่ยวไทยที่แตกต่างกัน มีสาเหตุของการมาท่องเที่ยวเพื่อออกกำลังกาย เพื่อแลกเปลี่ยนและถ่ายทอดประสบการณ์ เพื่อการผจญภัยของนักท่องเที่ยวเพื่อศึกษาหาความรู้ เพื่อความสนุกสนาน เพื่อสัมผัสธรรมชาติ เพื่อผจญภัย เพื่อพักผ่อนของนักท่องเที่ยว แตกต่างกัน

3.3 ด้านการศึกษา การศึกษาของนักท่องเที่ยวไทยที่แตกต่างกัน มีสาเหตุของการมาท่องเที่ยวเพื่อออกกำลังกาย เพื่อแลกเปลี่ยนและถ่ายทอดประสบการณ์ เพื่อการผจญภัยของนักท่องเที่ยวเพื่อศึกษาหาความรู้ เพื่อความสนุกสนาน เพื่อสัมผัสธรรมชาติ เพื่อผจญภัย เพื่อพักผ่อน ของนักท่องเที่ยว แตกต่างกัน

3.4 ด้านอาชีพ อาชีพของนักท่องเที่ยวไทยที่แตกต่างกัน มีสาเหตุของการมาท่องเที่ยวเพื่อออกกำลังกาย เพื่อแลกเปลี่ยนและถ่ายทอดประสบการณ์ เพื่อการผจญภัยของนักท่องเที่ยวเพื่อศึกษาหาความรู้ เพื่อความสนุกสนาน เพื่อสัมผัสธรรมชาติ เพื่อผจญภัย เพื่อพักผ่อน ของนักท่องเที่ยว แตกต่างกัน

3.5 ด้านรายได้ต่อเนื่อง อาชีพของนักท่องเที่ยวไทยที่แตกต่างกัน มีสาเหตุของการมาท่องเที่ยวเพื่อออกกำลังกาย เพื่อแลกเปลี่ยนและถ่ายทอดประสบการณ์ เพื่อการผจญภัย ของนักท่องเที่ยว เพื่อศึกษาหาความรู้ เพื่อความสนุกสนาน เพื่อสัมผัสธรรมชาติ เพื่อผจญภัย เพื่อพักผ่อน ของนักท่องเที่ยว แตกต่างกัน

การท่องเที่ยวผจญภัยและการท่องเที่ยวแบบเดินป่ามีลักษณะเหมือนกัน คือ เพื่อศึกษาหาความรู้ เพื่อความสนุกสนาน เพื่อสัมผัสธรรมชาติ เพื่อออกกำลังกาย เพื่อแลกเปลี่ยนและถ่ายทอดประสบการณ์ เพื่อการผจญภัย สอดคล้องกับ ฉลองศรี พิมลสมพงศ์ (2544) กล่าวว่า นักท่องเที่ยวมีแนวโน้มการเดินทางที่เป็นส่วนตัว และสนใจในกิจกรรมการท่องเที่ยวที่เป็นลักษณะผจญภัยมากขึ้น เช่น ใต้เขา จะเห็นได้กว่า การท่องเที่ยวเดินป่าสามารถสนองความต้องการดังกล่าวได้

ข้อเสนอแนะ

1. จากผลสำรวจซึ่งทั้งความสนใจในรูปแบบการท่องเที่ยว และการท่องเที่ยวเดินป่านั้น อยู่ในระดับมาก แสดงว่าจะส่งผลให้มีนักท่องเที่ยวเดินทางมายัง จ. แม่ฮ่องสอนมากขึ้นในทุก ๆ ปี เนื่องจากกิจกรรมต่างๆ ของ จ. แม่ฮ่องสอนเอง ดังนั้น จะส่งผลต่อโอกาสประสบความสำเร็จในการขยายตัวของธุรกิจเดินป่า ซึ่งควรมีการจัดทำการประชาสัมพันธ์ในที่ต่าง ๆ อาทิ โรงแรม เกสเฮ้าส์ จุดบริการนักท่องเที่ยว ฯลฯ และโฆษณาผ่านทาง website ต่าง ๆ เพื่อชักจูงให้เห็นถึงการท่องเที่ยวเดินป่าที่ จังหวัดแม่ฮ่องสอน ว่ามีรายละเอียด ข้อดีและน่าสนใจอย่างไรบ้าง เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวในรูปแบบอื่น ซึ่งนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ยังไม่ทราบถึงการท่องเที่ยวเดินป่าให้หันมาสนใจได้
2. จากผลสำรวจที่พบว่าปริมาณนักท่องเที่ยวที่เป็นผู้ชายมีจำนวนมากกว่าผู้หญิง ทาง จังหวัดแม่ฮ่องสอนจึงควรหากิจกรรมต่าง ๆ ที่สามารถรองรับกับความต้องการของกลุ่มผู้ชาย อาทิ ขี่รถตามเส้นทางวิบาก ใต้เขา เป็นต้น เพื่อเพิ่มจุดสนใจแก่นักท่องเที่ยวให้มากขึ้น
3. จากผลสำรวจและสถิติพบว่านักท่องเที่ยวจะเดินทางมามากแค่บางฤดูและบางฤดูมีน้อยมากทาง จังหวัด แม่ฮ่องสอนจึงควรหาจุดน่าสนใจภายในจังหวัด เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวให้สนใจและสามารถมาเที่ยวได้ทุกฤดูกาล เป็นการเพิ่มปริมาณนักท่องเที่ยว และส่งประโยชน์ต่อการกระจายรายได้รวมถึงโอกาสในการขยายธุรกิจท่องเที่ยวเดินป่า

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาเฉพาะเขตอำเภอเมือง และอำเภอปาย จังหวัดแม่ฮ่องสอน จึงควรทำการศึกษาเกี่ยวกับพื้นที่อื่น ๆ ในจังหวัดแม่ฮ่องสอน ที่มีภูมิประเทศเหมาะแก่การเดินป่าและนักท่องเที่ยวรู้จักและเดินทางไปท่องเที่ยวกัน
2. ควรศึกษาถึงปัจจัยที่นอกเหนือจากแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นสิ่งส่งผลให้นักท่องเที่ยวรู้จักหรือสนใจที่ทำให้เดินทางมาท่องเที่ยวยัง จ. แม่ฮ่องสอน อาทิ การโฆษณา การประชาสัมพันธ์ต่าง ๆ ทั้งของรัฐและทัวร์ คำบอกเล่า ฯลฯ
3. ในการเก็บรวบรวมข้อมูลที่จังหวัดแม่ฮ่องสอนกับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักท่องเที่ยวควรเลือกมาในช่วงที่เป็น High Season ซึ่งจะทำให้สามารถเก็บรวบรวมข้อมูลได้ง่าย
4. แบบสอบถามที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลนั้นควรจัดทำเป็น 2 ชุด คือ ภาษาไทยและอังกฤษ เพราะ มีนักท่องเที่ยวที่เป็นชาวต่างชาติมาท่องเที่ยวกันมาก โดยเฉพาะที่อำเภอปาย จังหวัดแม่ฮ่องสอน จะทำให้ได้ข้อมูลที่มากขึ้นจากกลุ่มเป้าหมายที่เป็นชาวต่างชาติ